

Spelar ryktet roll?

*En kvalitativ fallstudie av USA:s motiveringar till användandet av veto i
Israel-Palestina-konflikten*

LUNDS UNIVERSITET

Abstract

I denna studie analyseras USA:s motiveringar till vetoanvändandet i Israel-Palestina-konflikten. Studien är av vikt för att fallet i sig är unikt och intressant. Samtidigt kan resultatet också säga något mer allmänt om möjliga tillvägagångssätt för stater som försöker rättfärdiga sitt agerande inför omvärlden. Materialet som används är resolutioner och protokoll från FN:s säkerhetsråd. Studien utgår från ett konstruktivistisk synsätt och materialet undersöks med hjälp av tematisk analys, samt Adler-Nissens teori om stigmahantering. Resultatet visar att USA ser ut att försöka rättfärdiga sitt vetoanvändande genom att hänvisa till att det går i linje med internationella normer. USA försöker också, i samband med vetomotiveringarna, bemöta kritik.

Nyckelord:

FN, Internationella relationer, Resolutioner, USA, Veto

Antal ord: 7 559

Innehållsförteckning

Abstract	1
Nyckelord:.....	1
Innehållsförteckning	2
Tabellförteckning	3
1. Inledning	3
1.1 Syfte och frågeställningar.....	3
1.2 Begreppsdiskussion.....	5
1.2.1 USA och Israel.....	5
1.2.2 Det internationella systemet.....	5
1.3 Tidigare forskning.....	5
1.4 Bakgrund till Israel-Palestina-konflikten och USA:s relation till Israel.....	6
1.5 Säkerhetsrådet och vetorätten.....	6
1.6 Kritik mot Israel och USA.....	6
2. Teori	7
2.1 Konstruktivism.....	7
2.2 Staters kritikhantering.....	8
3. Material	9
4. Metod	9
4.1 Analys av USA:s motiveringar.....	9
4.2 Analys av USA:s kritikhantering.....	10
4.3 Metoddiskussion.....	11
5. Resultat	12
5.1 USA:s motiveringar till vetoanvändandet.....	12
5.2 USA:s kritikhantering.....	14
6. Analys och diskussion	15
6.1 Normer i USA:s motiveringar.....	15
6.2 Hanterar USA kritik i de två senaste motiveringarna?.....	17
7. Slutsatser och avslutning	18
Referenslista	20

Tabellförteckning

Tabell 1.1: Ramverk för analys av kritikhantering.

Tabell 1.2: Sammanställning av uttalanden som indikerar kritikhantering.

Tabell 2.1: Sammanställning av typer av argument för vetoanvändande.

Tabell 2.2: Sammanställning av teman konstruerade av argument för vetoanvändande.

1. Inledning

1.1 Syfte och frågeställningar

Denna uppsats är en kvalitativ fallstudie, där vi tittar närmare på hur USA motiverar sitt användande av veton i FN:s säkerhetsråd för att stoppa resolutioner rörande Israel-Palestina-konflikten. USA är Israels främsta allierade, och användandet av veto beskrivs som ett av flera sätt på vilka USA stödjer Israel (Landguiden 2023a). Det kan också sägas vara en bidragande orsak till att Israels behandling av palestinier - vilken länge kritiserats - har kunnat fortgå. USA har till exempel stoppat en resolution som krävt att israelisk ockupation av palestinskt territorium skulle upphöra, och en annan som fördömt Israels användning av överdrivet våld mot civila palestinier (Security Council draft resolution S/2011/24; Security Council draft resolution S/2018/516).

Det finns gott om forskning kring varför USA är intresserade av att supporta Israel; många menar att det grundar sig i ett självintresse (se avsnitt 1.3). Vi förnekar inte att det - i enlighet med vad tidigare forskning säger - skulle finnas bakomliggande, utsagda motiv till det amerikanska stödet för Israel. Vi tycker dock det vore intressant att även undersöka hur USA *faktiskt* motiverar sitt stöd, explicit. Detta då vi utgår från att USA också är intresserade av att andra länder och aktörer ska se deras agerande i relation till konflikten som legitimt, särskilt med tanke på att den stat de stöttar länge varit föremål för kritik. Detta diskuteras vidare i teoriavsnittet, men kan enkelt sammanfattas med ett citat av Haugevik och Neumann (2021:709): "Modern states seek territorial and economic survival, but they also care about safeguarding their carefully crafted international identities." Forskning pekar på att stater anseende beror mycket av hur väl de följer internationella *normer* - allmänt accepterade "regler" kring hur stater får bete sig (se avsnitt 1.3). Därav är vår hypotes att ett sätt för USA att rättfärdiga sitt stöd för Israel - i vårt fall användandet av veto - kan vara att hänvisa till att det går i linje med just internationella normer. Vi kommer därför att tematiskt analysera vilka grundläggande argument USA:s motiveringar till vetoanvändandet bygger på, och diskutera om dessa kan sägas ge uttryck för normer inom det internationella systemet.

Med anledning av det krig som pågår mellan Israel och palestinska Hamas sedan oktober 2023, har konflikten fått ny uppmärksamhet världen över. Detta har i sin tur lett till att kritiken mot Israel ökat. Kritik riktas nu i viss mån även direkt mot USA, med anledning av att de stödjer Israel (se avsnitt 1.6). Vi kommer argumentera för att en viktig norm inom det internationella systemet är att civila ska skyddas i konflikter, och att även utomstående stater ska verka för att detta sker. USA kan sägas bryta mot denna norm, dels genom att fortsätta stötta en stat som många menar inte gör nog för att skydda civila i samband med krigföring, dels genom att aktivt lägga veto mot krav på en vapenvila (se avsnitt 1.6). Kritiken mot USA kan alltså sägas böttna i att staten bryter mot normer, vilket, som nämnt ovan, kan skada dess rykte. Om USA bryr sig om sitt internationella anseende, vilket vi förutsätter, borde man vilja bemöta denna kritik. Vi kommer därför, i analysen av de två veto-motiveringar som givits sedan Israel-Hamaskriget bröt ut, även undersöka om, och i så fall hur, USA hanterar kritiken de mötts av. Våra frågeställningar lyder:

1. *Hänvisar USA till att de följer internationella normer när de motiverar sitt användande av veto i Israel-Palestina-konflikten?*
2. *Försöker USA, i samband med att de motiverar vetoanvändandet, hantera den tilltagande kritiken mot deras stöd för Israel? Hur hanteras den i sådant fall?*

Levy (2008:2) beskriver två sätt att se på fallstudier. En fallstudie kan ses som ett sätt att skapa förståelse för ett avgränsat fenomen, men ett enskilt fall kan också ses som ett exempel på något större. Vårt huvudfokus är att klargöra hur USA motiverar det vetoanvändande som många ställer sig frågande till. Samtidigt kan vårt resultat också säga något kring hur stater i allmänhet kan försöka rättfärdiga sitt agerande inför resten av det internationella systemet, samt hantera kritik. Vi har dock inte för avsikt att generalisera våra resultat till en allmän sanning. Det hade krävt en undersökning av fler fall i fler kontexter.

1.2 Begreppsdiskussion

1.2.1 USA och Israel

Genom vår uppsats kommer vi att referera till USA och Israel som närmast homogena enheter, vilket de givetvis inte är. Till exempel har enskilda individer och människorättsorganisationer baserade i USA riktat kritik både mot Israel och mot det egna landets stöd för Israel. Vi gör ändå på detta sätt då den teori och tidigare forskning vi utgår från talar om hur *stater* - som enheter - agerar och om vad som är viktigt för dem. När vi talar om *USA:s* agerande och motiveringar, syftar vi på det agerande och de ståndpunkter som företräds av den amerikanska regeringen på internationell nivå.

1.2.2 Det internationella systemet

Vi definierar det internationella systemet som bestående av stater, men också av andra aktörer, som icke-statliga organisationer (NGOs) och enskilda individer. Även om NGOs inte har någon formell makt kan de upprätta normer, och sätta press på och skamma stater som bryter mot dessa (Lilyblad 2019:113). Vad NGOs tycker och säger om en enskild stat kan alltså påverka dess rykte. Även individer bör anses kunna påverka vad som ses som accepterat beteende, och därmed hur resten av världen ser på en enskild stats agerande. Av denna anledning lyfter vi fram kritik mot Israel och USA som kommer inte bara från andra stater, utan även från till exempel människorättsorganisationer och stora grupper av demonstranter.

1.3 Tidigare forskning

Vi kommer som nämnt inte att fokusera på bakomliggande motiv till USA:s stöd för Israel, men tycker ändå det kan vara värt att lyfta fram de vanligaste teorierna kring vad intresset av att stötta Israel bottnar i. Det kan förstås utifrån två skilda teorier. Den ena framhåller Israel-vänliga intressegruppers påverkan på amerikansk utrikespolitik (Mearsheimer & Walt 2007, se Wang 2021:665). Den konkurrerande teorin utgår istället från ett självintresse-perspektiv; amerikanskt stöd till Israel antas motiveras av att det leder till ett samarbete som gör det enklare för USA att främja sina intressen i Mellanöstern (Organski 1990, se Wang 2021:664).

Det finns tidigare forskning som visar på att stater tjänar på att följa internationella normer. Argumentet går att stater som följer normer blir belönade, eller kanske snarare att stater som inte följer dem blir straffade (Finnemore & Sikkink 1998, se Terechshenko et al. 2019). Stater som brister på denna punkt kanske inte kan ställas inför rätta i juridisk mening, men deras rykte kan skadas, vilket i sin tur kan leda till försämrade bilaterala relationer med andra länder, och därmed försämrade ekonomi, minskad säkerhet, etcetera (Haugevik och Neumann 2021:709). Detta styrker vår hypotes om att USA (och stater i allmänhet) kommer vilja visa på att de följer rådande normer, även om deras beteende avviker, till exempel genom att de lägger veto till en kritiserad stats fördel när ingen annan gör det, eller röstar emot en vapenvila medan de flesta andra är för en.

Gällande hur stater hanterar att bli kritiserade för att bryta mot normer, har Adler-Nissen (2014) teoretiserat hur de kan försvara sig inför *resten* av det internationella systemet; de som ser ut att följa normerna. Det analytiska ramverk vi använder för att undersöka om, och hur, USA bemöter kritiken mot dem i sina senaste motiveringar, bygger på Adler-Nissens teoretisering.

1.4 Bakgrund till Israel-Palestina-konflikten och USA:s relation till Israel

1948 upprättades staten Israel på det territorium där den palestinska befolkningen bott sedan tidigare. Det dåvarande palestinska området delades på två av FN:s generalförsamling (dock ej juridiskt). Israel fick 55% av landytan, medan palestinerna, som utgjorde 70% av befolkningen, fick 44%. Detta uppfattades som orättvist och en spänning uppstod mellan de två folkgrupperna. Sedan 1967 har Israel haft kontroll över och ockuperat tidigare palestinskt territorium, där man bland annat byggt bostäder åt israeler; detta anses bryta mot en av Genèvekonventionerna, även kallade krigets lagar. 2005 valde Israel att dra ut sina militära styrkor och bosättningar ur ett palestinskt territorium - Gazaremsan - för att två år senare bygga en blockad mot området, där all importering och exportering kontrolleras. Den 7:e oktober 2023 genomförde terrororganisationen Hamas, som styr i Gaza sedan 2007, en plötslig och omfattande attack mot Israel, där 1200 israeler dödades och flera hundra togs som gisslan. Det blev startskottet för kriget som nu pågår mellan Israel och Hamas (Norska FN-förbundet 2023; Landguiden 2023b, u.å.).

USA med president Harry Truman var år 1948 det första landet att erkänna Israel som en egen stat och året efter utbytte de två staterna diplomatiska relationer med varandra. Sedan dess har Israel varit USA:s främsta allierade i mellanöstern, och de två beskrivs ha ett ekonomiskt, materiellt och kulturellt förhållande med varandra (U.S Embassy In Israel u.å.a). USA stöttar som sagt Israel genom användandet av veto i säkerhetsrådet. Av USA:s totalt 84 veton, har 46 använts till Israels fördel (Svenska FN-förbundet u.å.a). USA bistår även Israel militärt med tre miljarder amerikanska dollar varje år. Utöver det finansiella stödet samarbetar USA och Israel med gemensamma militärövningar, militär undersökning, samt utveckling av vapen. De arbetar även tillsammans mot terrorism (U.S Embassy in Israel u.å.b).

1.5 Säkerhetsrådet och vetorätten

Säkerhetsrådet är ett av FN:s huvudorgan, och ansvarar för att upprätthålla internationell fred och säkerhet (FN u.å.a). Rådet består av 15 medlemmar, varav fem - bland annat USA - är

permanenta och därmed har vetorätt. För att ett resolutionsförslag ska gå igenom måste minst nio av femton medlemmar rösta för det. Det räcker att en permanent medlem röstar emot - det vill säga lägger veto - för att ett resolutionsförslag ska stoppas, oavsett hur många andra medlemmar som röstar för det (Svenska FN-förbundet u.å.b).

1.6 Kritik mot Israel och USA

Israels agerande gentemot palestinier har genom åren kritiserats bland annat av NGOs såsom Amnesty International och Human Rights Watch, vilka båda menar att Israel upprätthåller ett system som kan likställas med apartheid, vilket är ett brott mot mänskligheten (Amnesty International 2022; Human Rights Watch [HRW] 2021). Blockaden mot Gaza har kritiserats internationellt sedan den infördes, bland annat av flera FN-organ och NGOs. Detsamma gäller ockupationen av palestinskt territorium och bosättningspolitiken där (UNRIC u.å.; Landguiden 2023b).

Sedan det pågående Israel-Hamaskriget bröt ut, har protester till stöd för Gaza ägt rum såväl i Israel-Palestinas närområde som i andra delar av världen. Under de tre första veckorna efter Hamas attack registrerade organisationen ACLED (2023) omkring 4200 olika demonstrationer relaterade till konflikten i nära 100 länder världen över. Omkring 90% av dessa rapporteras ha varit pro-Palestina. Förutom civila demonstranter har bland annat flera ledare för enskilda länder, FN:s humanitära chef, och flertalet NGOs kritiserat Israels pågående militära offensiv i Gaza. Man menar att det inte görs tillräckligt för att skydda civila palestinier (Hufvudstadsbladet 2023; HRW 2023). Till exempel har Norges statsminister uttalat att Israel bryter mot proportionalitetsprincipen, vilken innebär att den militära vinningen av ett anfall ska stå i proportion den risk man utsätter civilbefolkningen för (Frank 2023). Kritik har, som nämnt inledningsvis, också riktats mot USA. Detta även inom landet självt, där demonstranter protesterat mot Joe Bidens administrations stöd för Israel, och flera av presidentens egna partikamrater har krävt att USA ska ställa sig bakom en vapenvila (Smith 2023; Svensson 2023; Malmén 2023). Trots detta lade USA den 8:e december 2023 in veto mot en resolution som krävde just en omedelbar humanitär vapenvila. USA var ensamma om att rösta emot resolutionen, och hela 13 av 15 medlemmar i säkerhetsrådet röstade för (Security Council draft resolution S/2023/970; Security Council meeting S/PV.9499).

2. Teori

2.1 Konstruktivism

Konstruktivismen tar utgångspunkt i identiteter och normer snarare än materiella ting. Stater behöver ett socialt sammanhang med andra länder, där man känner till varandras värderingar och normer, för att statens materiella styrka ska vara relevant. Därför värderas den sociala konstruktionen högt inom konstruktivism (E-International Relations 2018). Materiell styrka kan vara exempelvis ekonomiska och militära tillgångar, men även rätten att använda veto. Den sociala kontexten avgör hur en stats materiella styrka kan användas. Konstruktivismen menar att två länder med lika identiter är mindre avskräckande än två länder med åtskiljande identiteter (Reus-Smit 2022:191).

Citatet i avsnitt 1.1 syftar på vikten av att bibehålla territorium och ekonomi, men även tillvaratagandet av sin internationella identitet. Inom konstruktivismen är likheten av ens

ideér och normer det som bevarar fred på den internationella arenan. Motsägande normer leder ofta till en slags spänning. Därmed är det av vikt att länder, organisationer, etcetera, försöker enas om gemensamma normer på den internationella arenan (E-International Relation 2018). En exakt definition av vad en norm är finns inte, men en gemensam föreställning är att normer är en slags förväntan på hur man ska uppföra sig, även om alla inte håller med om denna förväntan (Gibbs 1965:586). Även om definitionerna skiljer sig åt, involverar den universella uppfattningen av en norm tre aspekter: 1) kollektiv evaluering på hur ett beteende borde vara, 2) kollektiv förväntning på hur beteendet ska vara, och/eller 3) särskilda reaktioner på beteendet (Gibbs 1965:589). Studien antar en epistemologisk ansats snarare än en ontologisk eftersom det är sociala konstruktioner som kommer att analyseras (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns, Wängnerud 2017:19).

Konstruktivismen är en bra teori till att besvara frågeställningarna för dess beskrivning av och applicering på identitetstillhörighet (Reus-Smit 2022:193). För att besvara frågeställningarna behövs en teori som redovisar vikten av normer och idéer. Frågeställningarna fokuserar på USA:s sätt att motivera sina veton och hur USA responderar på när de avviker från normerna som finns i den internationella politiken. Teorin är även passande för att förstå vikten av USA:s identitet och hur denna påverkar USA:s agerande i det internationella systemet, och i synnerhet FN.

Nackdelen med konstruktivismen som teori är att den framställs som att normer, värderingar och idéer är inneboende värderingar. Dock finns det ingen universell och autonom idé eller identitet (Reuss-Smit 2022:198). Därför kan man även argumentera för att alla FN:s länder inte kan förväntas att följa en världsomspännande norm. Detta problem kan bemötas med att konstruktivisterna själva menar att konstruktivismen är mer av ett analytiskt verktyg, snarare än en teori (ibid.).

2.2 Staters kritikhantering

Adler-Nissen presenterade 2014 en typologi över hur stater hanterar stigma, vilket beskrivs vara "...associated with the idea that certain individuals [eller i detta fall stater] are to be avoided or shunned...as they are seen as 'deviant'..." (Adler-Nissen 2014:145) Adler-Nissen menar att stigmatisering spelar stor roll för utformningen av normer, då det är genom att stigmatisera vissa stater som man drar gränsen för vad som anses som normalt och acceptabelt beteende. Stigmatisering kan tvinga stater att följa redan rådande normer, men en enskild stats hantering av stigma kan också få motsatt effekt och förändra normer (Adler-Nissen 2014:143,145,147). Stater kan hantera stigma på tre sätt (Adler-Nissen 2014:153-154):

- 1) De kan erkänna det, be om ursäkt för sitt avvikande beteende, och därefter ansluta sig till *resten*, med målet att bli accepterade och sedda som *normala*.
- 2) De kan förkasta stigmat, möjligtvis medge att deras beteende avviker på något sätt, men förneka att de i grunden skulle vara annorlunda än *resten*.
- 3) De kan ägna sig åt motstigmatisering, där stigmat görs till en stolthet och där den stigmatiserade staten pekar på att det egentligen är *resten* som gör fel. Det är när detta lyckas som normer kan förändras.

Vi använder Adler-Nissens typologi, men istället för stigmahantering tillämpar vi begreppet *kritikhantering*, vilket kräver en motivering. Vi argumenterar för att kritiken mot USA bottnar i att de inte förhåller sig till konflikten, eller normer kring skydd av civila, på samma sätt som majoriteten av det internationella systemet. Detta till exempel genom att rösta emot en vapenvila välkomnad av de flesta andra. Idén om att USA skulle ses som just ‘avvikande’ stämmer alltså. Vi skulle lika gärna kunna tala om att USA blir stigmatiserat, eller att kritiken mot staten är ett uttryck för stigmatisering, men använder begreppet kritik då det passar vår frågeställning bättre. Kritiken uttrycks också i termer av just kritik i nyhetsartiklar och uttalanden som refereras till, varför vi väljer att hålla oss till ett och samma begrepp för tydlighetens skull.

3. Material

Materialet vi kommer undersöka är sju utkast till resolutioner som USA lagt veto mot, och tillhörande mötesprotokoll, vilka innehåller USA:s motiveringar till vetot. För frågeställning nummer två undersöks enbart de två veto-motiveringar som kommit till under hösten 2023, då det är under denna period vi är intresserade av att se om USA ger uttryck för kritikhantering. Anledningen till att vi valt att undersöka just veton, och inte andra typer av stöd, är att USA *måste* motivera sitt användande av veto. Efter att säkerhetsrådet röstat om en resolution läser man nämligen alltid upp uttalanden från medlemsländerna (Svenska FN-förbundet, u.å.b). Det är inte säkert att vi hade hittat lika omfattande uttalanden kring varför man till exempel väljer att stötta Israel militärt.

Materialet känns ganska givet när det kommer till frågeställning nummer ett; för att kunna svara på om USA:s motiveringar till vetoanvändandet grundas i normer, måste vi rimligtvis undersöka vad som sägs i motiveringarna. Materialet passar även vår andra frågeställning, då USA, om de vill bemöta kritik, bör göra det på en plats där andra stater och aktörer lyssnar till dem, vilket säkerhetsrådet är. Med detta inte sagt att USA inte skulle kunna hantera kritik i andra sammanhang, eller hänvisa till normer i andra uttalanden än de som görs i säkerhetsrådet. Vi kan dock, av tids- och utrymmesskäl, inte undersöka *allt* som skulle kunna vara relevant för våra hypoteser, eller ens alla veto-motiveringar. Vi har därför även en tidsavgränsning från 2005 fram till 2023. 2005 kan en ny fas i konflikten sägas ha börjat, då det var då Israel drog tillbaka sina styrkor och bosättningar från Gazaremsan, och i december 2023 lade USA sitt senaste veto (Norska FN-förbundet 2023; FN: Dag Hammarskjöld Library u.å.).

Utkast till resolutioner och mötesprotokoll hämtas från Dag Hammarskjölds biblioteks digitala arkiv (FN: Dag Hammarskjöld Library u.å.). Källan bör anses vara trovärdig eftersom det är en primärkälla; uttalanden har inte tagits ur kontext eller på annat sätt omskrivits. De resolutionsutkast som valts ut är alla som lagts fram under den aktuella tidsperioden, där “The situation in the Middle East, including the Palestinian question” står som punkt på dagordningen (Agenda Item) och där USA står som “Permanent Member Casting Negative Vote” i det digitala arkivet (FN: Dag Hammarskjöld Library u.å.).

4. Metod

4.1 Analys av USA:s motiveringar

Vi kommer undersöka USA:s motiveringar till vetona genom en tematisk analys. Denna börjar med att vi läser igenom alla mötesprotokoll för att anteckna idéer för kodning. I nästa steg går vi igenom varje motivering var för sig, och ger varje enskilt argument för varför veto har använts i det aktuella fallet en eller flera koder (Braun & Clarke 2023:72). Detta görs manuellt i programmet Nvivo. Den kod ett argument ges är en sammanfattning av vad USA:s talesperson säger, och svarar på frågan “varför är USA emot resolutionen?” Till exempel ges motiveringarna “...this draft resolution risks hardening the positions of both sides” (Security Council meeting S/PV.6484:4) och “...nor does it [the draft resolution] advance the cause of Israeli-Palestinian peace...” (Security Council meeting S/PV.5565:2) koden “Resolutionen främjar inte fred”. Vi anger också för hur många resolutionsutkast varje kod har använts, för att sedan kunna diskutera vilka argument som är de mest återkommande, och därmed kanske viktigaste. I nästa steg går vi igenom varje kod, och läser de stycken ur protokollen som givits den. Detta dels för att kontrollera att koden verkligen passar varje argument, dels för att se så att inte argumenten skiljer sig så mycket åt att de bör delas upp i två koder. Så var fallet för just koden “Resolutionen främjar inte fred”, vilken delas upp i två, beroende på om argumentet syftar till att resolutionen helt enkelt inte skulle förbättra situationen, eller rent av förvärra den. “Fred” ersätts också av “förbättring av situationen” eftersom vissa argument rör långsiktig fred, och vissa just en förbättring av situationen som den ser ut vid tillfället, utan att man talar om fred i bemärkelsen definitivt slut på konflikten. Liknande omformuleringar och/eller delningar av koderna görs i ytterligare några fall, för att de ska passa argumenten bättre (Braun & Clarke 2023:73).

I nästa steg sorteras koderna i potentiella *teman*: grundläggande idéer kring vilka koderna samlas (ibid.). Detta görs manuellt genom att vi helt enkelt skriver ner alla koder och flyttar runt dem i grupperingar för att skapa förslag på teman, och se var varje kod passar bäst in. Därefter sätter vi temana i relation till de utdrag ur USA:s motiveringar som vi har kodat (Braun & Clarke 2023:74-75). Ett tema omformuleras, för att passa alla de ingående koderna. I ett sista steg sätts temana i relation till uttalandena som helhet: fångar de det viktigaste som sägs? (Braun & Clarke 2023:74). När vi är nöjda med alla teman börjar vi analysera dem.

4.2 Analys av USA:s kritikhantering

För att svara på om, och hur, USA bemöter kritik i samband med sina senaste veto-motiveringar, letar vi efter specifika typer av uttalanden som ger uttryck för att USA antingen erkänner eller förkastar kritiken, eller försöker kritisera andra istället. Operationaliseringen av vilka typer av uttalanden som indikerar vilken typ av kritikhantering hämtas i princip direkt från Adler-Nissens (2014:153-154) definition av de olika stigmahanterings-metoderna, och presenteras i tabell 1.1. Det enda vi gjort är att skriva om indikatorerna så att de passar vårt specifika fall, genom att till exempel byta ut ‘staten’ mot ‘USA’. Adler-Nissen talar förvisso om stigmahantering, medan vi använder oss av begreppet kritikhantering. Vi har dock tidigare förklarat varför vi anser att vi kan ersätta begreppet ‘stigma’ med ‘kritik’ och trots det applicera Adler-Nissens teori (se avsnitt 2.2).

Hantering av kritik	Indikator
Erkännande	Uttalande där USA identifierar sig med "resten" och införlivar deras åsikter, håller med om kritiken och ber om ursäkt för sitt agerande
Förkastande	Uttalande där USA accepterar att de avviker (genom att lägga veto), men förnekar att de skulle vara annorlunda än "resten"
Motkritik	Uttalande där USA gör kritiken till en symbol för stolthet, eller identifierar sig med Israel; USA är på "rätt sida"

Tabell 1.1 Ramverk för analys av kritikhantering. Till höger listas olika typer av uttalanden som indikerar hantering av kritik; till vänster vilken metod för kritikhantering de indikerar.

4.3 Metoddiskussion

Tematiskt analys beskrivs av Braun och Clarke (2023:66) som lämplig för att hitta och analysera mönster i data, vilket gör den passande för att besvara vår första frågeställning; vi vill hitta just återkommande grundargument som veto-motiveringarna bygger på. Vår analys är induktiv, vilket innebär att vi kodar motiveringarna förutsättningslöst, utan att leta efter förutbestämda teman (Braun & Clarke 2023:69). Detta gör att vi inte missar idéer bakom motiveringarna som ges uttryck för, men inte eftersöks. Vi riskerar alltså inte missa relevanta svar på vår frågeställning för att vårt analysverktyg är för snävt. Vi undviker också att producera ett missvisande resultat. Om vi enbart hade sökt efter koder kopplade till en förutbestämd uppfattning om vad vi skulle hitta, är det möjligt att vi funnit sådana, och därmed kommit fram till att vår hypotes stämde. Vi hade dock missat eventuella teman som inte varit relevanta för vårt ramverk. Kanske hade dessa varit i majoritet? Vid en diskussion kring huruvida USA hänvisar till normer i sina veto-motiveringar, är det intressant att veta om detta gäller alla motiveringar eller bara en liten del av dem. Det hade också varit svårt att bestämma på förhand vad vi söker efter. Normer i det internationella systemet är många och kanske svåra att hitta alla indikatorer för. Analysen av USA:s kritikhantering är däremot deduktiv, vilket är en förutsättning för att vi ska kunna använda en redan etablerad teoretisering. Teorin har dock fått stort genomslag, och består troligen av bättre indikatorer än vad vi själva kunnat komma fram med. I denna andra analys ska vi inte heller - i motsats till tidigare - koda hela USA:s uttalanden, utan bara de delar som indikerar just kritikhantering. Vårt resultat kommer också att säga något om hur bra teorin går att applicera på ett specifikt fall.

För båda våra analyser gäller att vi måste göra mer eller mindre subjektiva tolkningar av det USA säger. I första delen av vår tematiska analys kräver metoden att vi ibland kodar argumenten för varför veto har använts efter vad USA implicit säger. Detta för att vi inte ska få för många koder som egentligen är väldigt lika. I de flesta fall kodas dock argumenten efter vad som sägs rakt ut. "The text failed to acknowledge that Israel has the right to defend itself..." (Security Council meeting S/PV.9499:4) kodas till exempel "Israel har rätt att försvara sig, vilket inte tas hänsyn till". Subjektivitet är då inget problem. Gällande sammanställningen av teman och vår tolkning av hur USA hanterar kritik, vilka kan sägas vara mer subjektiva, listas alla koder som ingår i varje tema, respektive varje uttalande som kodats som en indikator på kritikhantering. Vi är alltså helt transparenta med hur vi tolkat materialet, och någon annan kan göra en egen tolkning. För frågeställning nummer ett gäller

subjektivitetsproblemet även diskussionen kring huruvida de teman vi funnit ger uttryck för normer eller inte. Vi hanterar detta problem dels genom att inte bara stanna vid att ett tema borde ses som en norm, utan också motivera *varför*, dels genom att analysen är induktiv, och att vi därmed lyfter fram alla teman, inte bara de vi på förhand bestämt skulle kunna ses som normer genom en snäv operationalisering. Alla teman presenteras, och det är fritt fram för andra att definiera dem som normer eller inte, oberoende av våra slutsatser. För att vår analys ska bli intressant krävs dessutom ett visst mått av subjektivitet. Om vi hade stannat vid att objektivt beskriva vad USA ordagrant säger, utan att dra slutsatser om vad detta kan ge uttryck för på ett djupare plan, hade den som läser vårt arbete i princip lika gärna själv kunnat läsa mötesprotokollen från säkerhetsrådet. Slumpmässiga fel undviks i båda analyserna genom att materialet kodas flera gånger, för att se till så att vi genom slarv inte missat stycken i protokollen som är relevanta för frågeställningarna, eller råkat felkoda något stycke.

5. Resultat

5.1 USA:s motiveringar till vetoanvändandet

Efter den första kodningen av USA:s motiveringar har vi hittat 20 olika typer av argument för varför USA är emot den aktuella resolutionen. Dessa sammanställs i tabell 2.1, där det även framgår i hur många protokoll varje argument förekommer.

Argument mot resolutionen	Används mot antal resolutioner
Resolutionen skulle förvärra situationen i konflikten	5
Israel har rätt att försvara sig, vilket inte tas hänsyn till	5
Hamas bär ett (primärt) ansvar för palestiniernas situation, inte Israel	5
Resolutionen är orättvis, obalanserad eller partisk till Israels nackdel	5
Det finns bättre förslag på åtgärder (syftar till att säkerhetsrådet skulle jobba för en tvåstatslösning)	3
Resolutionen skulle inte förbättra situationen i konflikten	2
Resolutionen är ofullständig; senare händelser eller händelseutvecklingar tas inte hänsyn till	2
Resolutionen hade skadat säkerhetsrådets trovärdighet som opartisk medlare	2
Israel och Palestina måste själva lösa konflikten	2
Säkerhetsrådet bör inte försöka lösa de problem som splittrar israeler och palestinier	1
Det är osäkert om inblandning av säkerhetsrådet kommer leda till en lösning/förbättring i konflikten	1
Andra stater - som stöttar Hamas - bär också ett ansvar för palestiniernas situation, inte bara Israel	1
Palestinska ledare (ospecificerade) bär också ett ansvar för	1

palestiniernas situation, inte bara Israel	
Palestinska myndigheten bär också ett ansvar för palestiniernas situation, inte bara Israel	1
Israel har (moralisk) rätt till territorium, vilket inte tas hänsyn till	1
Resolutionen främjar inte en tvåstatslösning	1
Resolutionen dömer på ett sätt som inte är upp till säkerhetsrådet	1
Resolutionen ger löften som inte är upp till säkerhetsrådet att ge	1
Resolutionen inskränker på USA:s suveränitet	1
Det finns bättre förslag på åtgärder (syftar till att säkerhetsrådet skulle jobba för att parterna direktförhandlar)	1

Tabell 2.1 Alla argument för varför veto lagts, listade efter hur vanligt förekommande de är, sett till antal resolutioner de används mot.

Dessa argument - härnäst benämnda *koder* - sammanställs sedan i teman i tabell 2.2, där det även framgår i hur många av de sju mötesprotokollen varje tema återfinns. Denna siffra får vi fram genom att räkna samman antalet protokoll där alla koder som konstruerar temat finns med. Temat "Övriga koder" består av de två som inte passar in i något annat tema, och som inte heller tillsammans kan utgöra ett eget tema. Koderna "Resolutionen skulle förvärra situationen i konflikten" respektive "Resolutionen skulle inte förbättra situationen i konflikten" utelämnas, då dessa är kopplade till de andra. Till exempel syftar argumentet att resolutionens antagande skulle förvärra situationen i ett fall till att resolutionen skulle hindra parterna från att direktförhandla, men argumentet att säkerhetsrådet bör uppmuntra direktförhandlingar är i sig redan en egen kod (Security Council meeting S/PV.6484:4).

Tema (återfinns i antal protokoll)	Koder som konstruerar temat
Staters rätt till självförsvar och självbestämmande måste värnas (6)	- Israel har rätt att försvara sig, vilket inte tas hänsyn till - Resolutionen inskränker på USA:s suveränitet
Andra än Israel bär också eller framförallt ansvar för palestiniernas situation (6)	- Hamas bär ett (primärt) ansvar för palestiniernas situation, inte Israel - Andra stater - som stöttar Hamas - bär också ett ansvar för palestiniernas situation, inte bara Israel - Palestinska ledare (ospecificerade) bär också ett ansvar för palestiniernas situation, inte bara Israel - Palestinska myndigheten bär också ett ansvar för palestiniernas situation, inte bara Israel
FN måste vara opartiskt (5)	- Resolutionen hade skadat säkerhetsrådets trovärdighet som opartisk medlare - Resolutionen är orättvis, obalanserad eller partisk till Israels nackdel
FN kan inte lösa konflikten åt parterna (4)	- Israel och Palestina måste själva lösa konflikten - Säkerhetsrådet bör inte försöka lösa de problem som

	<p>splittrar israeler och palestinier</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det är osäkert om inblandning av säkerhetsrådet kommer leda till en lösning/förbättring i konflikten - Det finns bättre förslag på åtgärder (syftar till att säkerhetsrådet skulle jobba för att parterna återupptar direktförhandlingar)
Konflikten bör lösas genom en tvåstatslösning (4)	<ul style="list-style-type: none"> - Resolutionen främjar inte en tvåstatslösning - Det finns bättre förslag på åtgärder (syftar till att säkerhetsrådet skulle jobba för en tvåstatslösning)
Säkerhetsrådet bör inte röra sig utanför sitt ansvarsområde (1)	<ul style="list-style-type: none"> - Resolutionen ger löften som inte är upp till säkerhetsrådet att ge - Resolutionen dömer på ett sätt som inte är upp till säkerhetsrådet
Övrigt (3)	<ul style="list-style-type: none"> - Israel har (moralisk) rätt till territorium, vilket inte tas hänsyn till - Resolutionen är ofullständig; senare händelser eller händelseutvecklingar tas inte hänsyn till
Utelämnas, då dessa koder är sammankopplade med någon av de andra	<ul style="list-style-type: none"> - Resolutionen skulle förvärra situationen i konflikten - Resolutionen skulle inte förbättra situationen i konflikten

Tabell 2.2 Teman konstruerade av de olika koderna för varför veto lagts. Av parenteserna i kolumnen till vänster framgår i hur många av de sju veto-motiveringarna varje tema återfinns. Till höger listas de koder som konstruerar varje tema.

5.2 USA:s kritikhantering

De uttalanden som ger uttryck för att USA försöker hantera kritik i de två senaste motiveringarna listas i tabell 1.2, där det även framgår vilken kritikhanterings-metod uttalandena indikerar.

Hanteringsmetod	Uttalande
Erkännande av kritik	-
Förkastande av kritik	<p>“As we meet, President Biden is in the region. His trip is a clear demonstration of the fact that the United States is actively engaging at the highest levels to...address the humanitarian crisis facing Palestinians in Gaza...” (Security Council meeting S/PV.9442:4)</p> <p>“Yes, resolutions are important, and yes, the Council must speak out. But...” (Security Council meeting S/PV.9442:5)</p> <p>“Though we could not support this draft resolution, we will continue to...reiterate the need to protect civilians...” (Security Council meeting S/PV.9442:5)</p> <p>“When I talk about the protection of civilians, I mean all civilians. The United States is horrified and saddened by yesterday’s explosion at the Al Ahli Arab Hospital in Gaza.” (Security Council meeting S/PV.9442:5)</p> <p>“...the United States engaged in good faith on the text [draft resolution S/2023/970]. We proposed language with an eye to arriving at a...draft resolution that would have reinforced the life-saving diplomacy we have undertaken since 7 October...” (Security Council meeting S/PV.9499:4)</p> <p>“For that reason, although the United States strongly supports durable peace, in which Israelis and Palestinians can live in peace and security, we do not support the draft resolution’s call for an unsustainable ceasefire...” (Security Council meeting S/PV.9499:5)</p>

	<p>“Like the other members of the Council, I am heartbroken by the images out of Gaza and the deaths of the many thousands of civilians...It goes without saying that the United States supports the renewal of humanitarian pauses...” (Security Council meeting S/PV.9499:5)</p> <p>“We are working towards that [creating the conditions necessary for humanitarian assistance to reach people in Gaza] every day...” (Security Council meeting S/PV.9499:5)</p>
Motkritik	<p>“The United States is disappointed that this draft resolution made no mention of Israel’s right of selfdefence. Like every nation in the world, Israel has the inherent right of self-defence...” (Security Council meeting S/PV.9442:5)</p> <p>“ Hamas’s own actions have brought on this severe humanitarian crisis...Every Member State should condemn Hamas’s terrorism and cruelty...” (Security Council meeting S/PV.9442:5)</p> <p>“The text failed to acknowledge that Israel has the right to defend itself against terrorism...If any of our own countries had been attacked in that way, we would all expect the Council to reaffirm our right to protect our citizens.” (Security Council meeting S/PV.9499:4)</p> <p>“It is the draft resolution’s authors’ rejection of the United States’ sensible, indeed essential, proposals that has deprived the Council of an opportunity to support the tough work necessary to break the cycle of violence...” (Security Council meeting S/PV.9499:5)</p>

Tabell 1.2 Till höger listas de uttalanden som ger uttryck för kritikhantering; till vänster vilken kritikhanterings-metod de indikerar.

6. Analys och diskussion

6.1 Normer i USA:s motiveringar

Som framgår av tabell 2.2 har vi kunnat sammanställa sex kompletta teman - grundläggande argument - som USA:s motiveringar till vetoanvändandet bottnar i. Tanken bakom vår första frågeställning var dels att USA har ett intresse av att andra stater ser deras vetoanvändande som legitimt, dels att ett sätt att rättfärdiga det kunde vara att peka på att det går i linje med normer inom det internationella systemet. Det första temat, att staters rätt till självförsvar och självbestämmande måste värnas, bör absolut ses som en norm. FN bygger på staters suveränitet och att denna ska respekteras, och principen om att alla stater är lika suveräna - och därmed har lika rätt att bestämma över sig själva inom sina gränser - beskrivs som en ‘hörnsten’ i FN-stadgan (Svenska FN-förbundet u.å.d; ICISS 2001:7). Även staters rätt till självförsvar vid väpnat angrepp är - precis som USA själva påpekar i en motivering - skyddad enligt FN-stadgan (Svenska FN-förbundet u.å.c.; Security Council meeting S/PV.9442:5). Principer i FN-stadgan bör ses som normer eftersom stater tillsammans har enats om dem. De har också varit med under relativt lång tid - sedan FN grundades - vilket ytterligare stödjer att de bör ses som allmänt accepterade. Detta tema är ett av två som återkommer i hela sex av sju mötesprotokoll (se tabell 2.2).

Gällande att FN som organisation ska vara opartisk vill vi argumentera för att detta också bör ses som en norm. Åtminstone när det kommer till fredsbevarande insatser skriver till exempel FN själva att “Impartiality is crucial to maintaining the consent and cooperation of the main parties...” (FN u.å.b). Kravet på opartiskhet kan sägas gälla alla internationella

organisationer, inte bara FN. Mégret (2011:3) menar att det är avgörande för en organisations legitimitet och trovärdighet.

Temat "FN kan inte lösa konflikten åt parterna" skulle också kunna sägas böttna i normen om den enskilda statens suveränitet. Om stater själva måste få bestämma, framstår det som ganska givet att mellanstatliga organisationer inte kan gå in och bestämma åt dem hur de ska lösa konflikter. Av citatet i stycket ovan kan man också utläsa att det är viktigt att stater i konflikt samarbetar med FN för att konflikten ska kunna lösas och fred upprätthållas. Parterna måste alltså *vilja* lösa konflikten; FN eller säkerhetsrådet kan inte kliva in och bestämma att, eller hur, den ska lösas, utan samtycke.

Det finns ett problem, eller en paradox, gällande suveränitet och normen om staters självbestämmanderätt. Sedan världens länder år 2005 enades om principen *Responsibility to protect* (RP2) medför det faktum att stater är suveräna inte bara rättigheter, utan även skyldigheter. Principen innebär dels att stater har en skyldighet att skydda sin befolkning mot allvarliga brott, som krigsbrott eller brott mot mänskligheten, dels att det internationella samfundet ska ingripa om den egna staten inte kan (eller vill) skydda sina invånare (Svenska FN-förbundet u.å.d). Att utomstående stater ska arbeta för att skydda civila i tider av konflikt, även om detta står i strid med suveränitetsprincipen, bör alltså *också* ses som en norm. Detta av samma anledning som varför rätten till självbestämmande är en norm: stater har inom FN enats om detta. Precis som suveränitetsprincipen och RP2 beskrivs som paradoxala principer (ibid.), kan dessa värderingar beskrivas som paradoxala normer.

Något som komplicerar diskussionen ytterligare är att RP2 gäller den *egna* befolkningen, samtidigt som normen om skydd av civila i väpnade konflikter måste sägas inkludera alla civila, även motståndarens befolkning. Detta då den humanitära rätten - i folkmun *krigets lagar* - bland annat innefattar att parter i konflikt måste skilja mellan civilbefolkning och stridande, att civila ska skonas och att anfall inte får riktas mot civila mål. Dessa regler och principer bör ses som normer av samma anledning som principen RP2 gör det: majoriteten av världens stater har kommit överens om dem. Många av krigets lagar har dessutom status som sedvanerätt, vilket innebär att de gäller alla, även stater som inte lovat att följa dem (Totalförsvarets folkrättsråd 2017:5; Svenska Röda Korset, u.å.). Det finns alltså en viss motsättning inte bara mellan normer om skydd av staters suveränitet versus skydd av civila människor, utan även *inom* normen om skydd av civila. Linjen är fin mellan vad som är okej att göra och inte i självförsvarets namn. Man kan hävda att Israel skyddar sin egen befolkning i enlighet med RP2 genom att kriga mot Hamas, eftersom Hamas utgör en fara för folket. I det avseendet skulle Israel följa normen. USA skulle då också kunna ses som normföljande, eftersom de genom stödet underlättar detta arbete. Trots det skulle nog många - vilket framgår av kritiken som rör exempelvis att Israel inte följer proportionalitetsprincipen - mena att Israel snarare bryter mot normen om att civila ska skyddas, genom att inte ta nog hänsyn till motståndarens befolkning.

Detta kan kopplas till nästa tema: "Andra än Israel bär också eller framförallt ansvar för palestiniernas situation", vilket också återfinns i hela sex av sju mötesprotokoll. Med "andra" avses oftast Hamas (se tabell 2.1), och USA påpekar ofta i anslutning till argument som böttnar i detta tema dels att Hamas hade kunnat förse Gazas befolkning med sjukvård, skolgång, etc. om de bara hade velat, dels att Israel inte hade genomfört militära operationer där civila skadas om inte Hamas hade anfällt först (se till exempel Security Council meeting

S/PV.8274:3). Genom att argumentera på detta sätt pekar man på att det (åtminstone främst) är Hamas som bryter mot normen om att civila ska skyddas, och är roten till Gazabornas lidande, inte Israel. Om temat ger uttryck för en norm eller inte beror på hur man ser på skydd av- och ansvar över civila. Om man lägger vikt vid att den egna staten ska skydda och ta hand om sin befolkning enligt RP2, kanske Hamas kan ses som primärt ansvariga för palestinier i Gaza, eftersom Hamas styr där (även om Gaza, eller hela det palestinska territoriet, inte är en stat i egentlig mening). Samtidigt kan man hävda att alla stater bär ett visst ansvar för palestiniernas situation, åtminstone när det pågår ett aktivt krig. Detta eftersom man i samma princip enats om att det internationella samfundet ska ingripa vid till exempel krigsbrott. Hursom så ser USA ut att försöka placera sig "på rätt sida" i relation till normen om skydd av civila och deras rättigheter. Detta dels genom att flytta ansvaret för civila som far illa bort från den stat man stödjer, och därmed från sig själv, dels genom att peka på att den stat man stödjer också agerar som den gör med avseende att skydda civila - sin egen befolkning - och att denne har rätt att göra det. Temana som ger uttryck för detta (rätten till självförsvar måste värnas respektive andra än Israel bär ansvar för palestinierna) är också de vanligast förekommande (se tabell 2.2). Att så stor vikt läggs vid dem skulle kunna botten i att det finns just en paradox mellan skydd av det egna folket och hänsyn till motståndarens folk; gränsen för vad som är okej är lite "luddigare", och USA skulle kunna tjäna mycket på att lyckas övertyga omvärlden om att Israel (och då indirekt USA) står på rätt sida denna gräns.

Det näst sista temat "Konflikten bör lösas genom en tvåstatslösning" är kanske för snävt för att man ska kunna tala om att det kan ses som *norm* i ordets ursprungliga bemärkelse. Man skulle dock kunna argumentera för att temat reflekterar något som många inom det internationella systemet, åtminstone utomstående stater och mellanstatliga organisationer, håller med om. Tvåstatslösningen syftar till att konflikten skulle lösas genom att två separata stater - Israel och Palestina - upprättas enligt de gränser som fanns innan Israel ockuperade palestinskt territorium 1967 (Britannica 2023). Att konflikten bör lösas på detta sätt har under hösten 2023 uttryckts av bland annat ledarna för Group of Seven och Europeiska rådets medlemmar (G7 2023; Europeiska rådet 2023). Även Medelhavsunionens generalsekreterare uttalade, efter att unionens 43 medlemmar - bland annat samtliga EU-länder och flera arabstater - hade träffats och diskuterat situationen i november 2023, att fred i Mellanöstern uteslutande måste bygga på en tvåstatslösning på konflikten (Medelhavsunionen 2023). Andra som uttryckt stöd för tvåstatslösningen inkluderar till exempel stormakter som Kina, Storbritannien och Ryssland (Lee & Wang 2023; Associated Press 2023).

Det sista temat "Säkerhetsrådets bör inte röra sig utanför sitt ansvarsområde" förekommer bara i en motivering, men kan också sägas ge uttryck för en norm. Det kräver kanske ingen närmare förklaring att hävda att de flesta skulle hålla med om att ett FN-organ, eller vilken institution som helst, som har ansvar över ett särskilt område, inte bör röra sig utanför det; utanför sina befogenheter.

6.2 Hanterar USA kritik i de två senaste motiveringarna?

Vår analys visar att USA ger uttryck för kritikhantering i sina uttalanden i anslutning till de veton som lagts under hösten 2023. Framför allt ägnar man sig åt vad Adler-Nissen

(2014:154) kallar förkastande. Ibland medger man explicit att man avviker från majoriteten av säkerhetsrådets medlemmar genom att lägga veto. I samtliga uttalanden uttrycks dock att USA, precis som *alla andra*, sörjer civila palestinier som faller offer i konflikten, samt att man vill se en lösning på den. Detta antingen genom att det sägs rakt ut, eller genom att man pekar på hur hårt man jobbar och har jobbat för att få ett slut på konflikten (se tabell 1.2). Vi hittar också fyra uttalanden som indikerar motkritik. Här ges uttryck för att det är *de andra* - de som skrivit resolutionsutkastet - som är bovarna, antingen för att de inte fördömer terrorism, eller för att de inte erkänner Israels rätt till självförsvar. I ett fall pekar man också på att resolutionsförfattarna inte tagit hänsyn till USA:s (goda) förslag när de skrivit resolutionen. Argumentet blir av typen "det är ert fel att vi inte kan hjälpa de som lider i konflikten". I inget fall erkänner man att kritiken skulle vara legitim (se tabell 1.2).

En intressant reflektion kopplad till detta är att två (kompletta) teman i frågeställning ett inte återfinns i de två veto-motiveringar som givits under hösten 2023: 1) "FN kan inte lösa konflikten åt parterna", och 2) "Säkerhetsrådet bör inte röra sig utanför sitt ansvarsområde". Dessa teman skulle vi vilja kategorisera som mer avståndstagande i relation till konflikten; man ska lämna den åt parterna själva eller åtminstone inte lägga sig i för mycket. Att dessa teman inte återfinns i de senaste motiveringarna skulle ytterligare kunna stödja vad vi kommit fram till gällande både hänvisning till normer och kritikhantering: USA vill visa att de också bryr sig, lika mycket som *alla andra*, vilket kan vara anledningen till att de i tider av ökad press både på dem och på säkerhetsrådet att agera, inte ger uttryck för denna mer *passiva* inställning till konflikten. Detta är särskilt intressant när det gäller temat "FN kan inte lösa konflikten åt parterna", då detta återfinns i hela fyra av fem övriga motiveringar (se tabell 2.2).

Vi har i avsnittet ovan diskuterat komplexiteten kring normen om skydd av civila i konflikt. Å ena sidan ska staten skydda sin egen befolkning; å andra sidan måste den också ta hänsyn till motståndarens befolkning. Enligt Adler-Nissens teoretisering (se avsnitt 2.2) kan stater som hanterar kritik genom att kritisera andra ibland lyckas förändra normer. Vår frågeställning rör egentligen inte eventuella konsekvenser av USA:s kritikhantering, men det kan ändå vara intressant att påpeka att USA - enligt teorin - skulle kunna påverka hur normer kring skydd av civila ser ut, om omvärlden köper deras motkritik, där de pekar på att andra stater är de som gör fel genom att inte nog understryka Israels rätt till självförsvar (se tabell 1.2). Kanske skulle detta kunna bidra till att självförsvar i framtiden värderas högre i relation till skydd av motståndarens civilbefolkning.

7. Slutsatser och avslutning

Vår hypotes när vi påbörjade vårt arbete var att USA, oavsett vad deras intresse i konflikten Israel-Palestina bottnar i, också är intresserade av att motivera sitt agerande i relation till konflikten på ett sätt som gör att andra stater ser det som legitimt. Detta då de bryr sig om sitt rykte. Forskning visar på att staters anseende kan skadas om de bryter mot internationella normer (se avsnitt 1.3), vilket ledde oss till att vilja undersöka huruvida USA, när de motiverar stödet för Israel, försöker påvisa att de faktiskt följer just internationella normer. Vi valde att undersöka hur USA motiverar en specifik del av sitt stöd, nämligen användandet av veto till Israels fördel. Vi har identifierat sex (kompletta) teman - grundläggande argument -

som motiveringarna till vetoanvändandet bygger på. Ett av dessa är särskilt komplext, och skulle kunna ses som en norm beroende på hur man ser på vem som i första hand är ansvarig för civilas välbefinnande. Den kritik som riktas mot Israel, och nu också mot USA, tyder på att många skulle säga att Israel - och även andra stater - faktiskt bär ansvar för civila palestinier, i synnerhet i det krig som pågår nu. Genom att underlätta för Israel kan då USA sägas bära ett särskilt ansvar. Även om de allra flesta skulle hålla med om att Israel måste få - och faktiskt *ska* - skydda sin befolkning mot terrorism, tyder den tilltagande kritiken mot dem på att många tycker att staten gått för långt i detta avseende, och därmed inte alls följer normen om skydd av civila, utan snarare tvärt om. Då kan inte heller USA anses följa normen genom att underlätta för Israel. Åtminstone så sticker USA:s agerande ut. USA ser emellertid ut att försöka hantera detta problem. Detta genom att peka dels på just Israels rätt till självförsvar, dels på det ansvar Hamas bär för palestiniernas lidande. Huruvida omvärlden faktiskt köper USA:s argument är en diskussion som faller utanför uppsatsens syfte. Detsamma gäller huruvida argumenten är rimliga; USA kan till exempel hävda att antagandet av en viss resolution hade stått i strid med krav på FN:s opartiskhet, utan att det nödvändigtvis stämmer. Vår hypotes - att USA skulle *försöka* skydda sitt anseende genom att hänvisa till att man agerar i enlighet med rådande normer, och därmed "som man ska" - har i alla fall fått stöd. Fyra av de grundläggande argument som veto-motiveringarna bottnar i menar vi bör ses som internationella normer. Det femte är kanske för snävt för att det ska kunna kallas för en norm, men det reflekterar i vilket fall något som många håller med om, och det sjätte skulle kunna ses som en norm beroende på vilken sida av myntet "ansvar för civila" man tittar på.

Vi har också undersökt huruvida USA, i de motiveringar till vetoanvändandet som givits under hösten 2023, försöker hantera den kritik som riktats mot dem under samma period på grund av stödet för Israel. Tanken bakom denna undersökning var att USA - om de bryr sig om sitt rykte, vilket vår första frågeställning förutsätter - också bör försöka bemöta kritik. Vi har kommit fram till att USA mycket riktigt ger uttryck för att försöka hantera kritiken, dels genom att förkasta den, dels genom att rikta kritik mot andra istället.

Den övergripande tanken att stater bryr sig om sitt internationella rykte - vilken är förenlig både med tidigare forskning och med konstruktivismen som teori - har alltså bekräftats i båda våra analyser. Vår avsikt var aldrig att generalisera våra resultat till att gälla alla stater överallt och alltid. Det vi kan säga är att båda våra hypoteser fått stöd. Vår undersökning visar att åtminstone en stat - i arbetet med att skydda sitt rykte - tycks försöka motivera sitt agerande genom att hänvisa till att det går i linje med rådande normer. Samma stat försöker också bemöta kritik. Kanske finns det fler stater som följer samma taktik? Gällande vidare forskning hade det varit intressant att undersöka om till exempel Ryssland, som också är permanent medlem i säkerhetsrådet och som mött hård kritik för invasionen av Ukraina, också hänvisar till att de följer normer, samt försöker hantera kritik, i samband med att de motiverar sitt användande av veto i relation till den konflikten. Man hade då också kunnat titta på ifall de normer som hänvisas till skiljer sig åt, eller om kritik hanteras på olika sätt, beroende på om staten kritiseras för sitt eget agerande (Ryssland), eller för att stödja en annan stat som agerar på ett tvivelaktigt sätt (USA). Man skulle också kunna undersöka om

hypoteserna får stöd även i andra typer av uttalanden som USA har gjort, gällande till exempel det militära stödet till Israel, om det går att finna sådana. Av tids- och utrymmesskäl hade vi bara möjlighet att undersöka huruvida USA gav uttryck för kritikhantering under den period då vi visste att kritiken både mot dem och mot Israel hade ökat. Det hade varit intressant att göra samma analys av alla våra sju motiveringar. Ser USA alltid ut att försöka hantera kritik; är det bara ett sätt att rikta fokus mot andra aktörer än sig själv? Eller förekommer uttalanden som indikerar kritikhantering bara (eller främst) i de två motiveringar vi nu undersökt? Detta hade kunnat säga något om hur starkt det resultat vi nu fått fram är, och även om hur bra det ramverk vi använt verkligen mäter just kritikhantering.

Gällande arbetets gång var det svårast för oss att hitta rätt metod för att kunna besvara våra frågeställningar. Vi tycker dock att vi lyckades bra, och kunde identifiera tydliga teman som vetomotiveringarna bottenar i, samt hitta tydliga indikatorer för kritikhantering. Något som också var svårt var att resonera oss fram till huruvida temana gav uttryck för normer eller inte, särskilt med tanke på att det verkar finnas motsättningar mellan normer. Detta gjorde att diskussionen tog en lite annan vändning än vad vi kanske först tänkt. Istället för att enbart resonera kring huruvida temana reflekterar normer eller inte, mynnade analysen även ut i en diskussion kring vilken av de motstridiga normerna som USA trycker på, och varför. Kontentan av slutsatserna är att våra hypoteser fått stöd; USA ser ut att försöka motivera sitt stundom ifrågasatta användande av veto genom att visa på att det går i linje med internationella normer. Man ger också uttryck för att försöka hantera kritik. Detta ger i sin tur stöd åt den övergripande tanken att stater - även om de agerar utifrån ett självintresse - också bryr sig om sitt rykte, och att andra stater och aktörer ska se deras agerande som moraliskt riktigt.

Referenslista

Resolutionsutkast och tillhörande mötesprotokoll

Security Council draft resolution S/2006/508, 12 juli 2006, <https://undocs.org/en/S/2006/508> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.5488, 13 juli 2006, <https://undocs.org/en/S/PV.5488> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2006/878, 10 november 2006, <https://undocs.org/en/S/2006/878> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.5565, 11 november 2006, <https://undocs.org/en/S/PV.5565> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2011/24, 18 februari 2011, <https://undocs.org/en/S/2011/24> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.6484, 18 februari 2011, <https://undocs.org/en/S/PV.6484> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2017/1060, 18 december 2017, <https://undocs.org/en/S/2017/1060> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.8139, 18 december 2017, <https://undocs.org/en/S/PV.8139> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2018/516, 1 juni 2018, <https://undocs.org/en/S/2018/516> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.8274, 1 juni 2018, <https://undocs.org/en/S/PV.8274> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2023/773, 18 oktober 2023, <https://undocs.org/en/S/2023/773> [06-12-2023].

Security Council meeting S/PV.9442, 18 oktober 2023, <https://undocs.org/en/S/PV.9442> [06-12-2023].

Security Council draft resolution S/2023/970, 8 december 2023, <https://undocs.org/en/S/2023/970> [14-12-2023].

Security Council meeting S/PV.9499, 8 december 2023, <https://undocs.org/en/S/PV.9499> [14-12-2023].

Vetenskapliga artiklar

Adler-Nissen, R., 2014, Stigma Management in International Relations: Transgressive Identities, Norms, and Order in International Society, *International Organization*, 68(1), s. 143-176, doi: 10.1017/S0020818313000337.

Gibbs J. P., 1965, Norms: The Problem of Definition and Classification, *American Journal of Sociology*, 70(5), s. 586-594, doi:10.1086/223933.

Haugevik, K. & Neumann, C. B., 2021, Reputation crisis management and the state: Theorising containment as diplomatic mode, *European Journal of International Relations*, 27(3), s. 708-729, doi: 10.1177/13540661211008213.

Levy, J. S., 2008, Case Studies: Types, Designs, and Logics of Inference, *Conflict Management and Peace Science*, 25(1), s. 1-18.

Terechshenko, Z., Crabtree, C., Eck, K. & Fariss, C. J., 2019, Evaluating the influence of international norms and shaming on state respect for rights: an audit experiment with foreign embassies, *International Interaction*, 45(4), s. 720-735, doi: 10.1080/03050629.2019.1622543.

Wang, Y., 2021, Interest or influence? an empirical study of U.S. foreign aid to Israel, *Israel Affairs*, 27(4), s. 664-674, doi:10.1080/13537121.2021.1940553.

Böcker

Esaiason, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L., 2017, *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, 5 uppl., Wolters Kluwer.

Kapitel i böcker

Braun, V. & Clarke, V., 2023, Thematic analysis, i Cooper, H., Coutanche, M. N., McMullen, L. M., Panter, A. T., Rindskopf, D., Sher, K. J. (red.) *APA Handbook of Research Methods in Psychology*, Washington DC: American Psychological Association, s. 65-81.

Lilyblad, C. M., 2019, NGOs in constructivist international relations theory, i Davies, T. (red.) *Routledge Handbook of NGOs and International Relations*, Routledge, s. 113-127.

Reus-Smit. C., 2022, Constructivism, i Devetak, R. & True, J. (red.) *Theories of International Relations*, Bloomsbury Academic, s. 188-206.

Webbsidor

ACLED, 2023, *Infographic: Global Demonstrations in Response to the Israel-Palestine Conflict*,

<https://acleddata.com/2023/11/07/infographic-global-demonstrations-in-response-to-the-israel-palestine-conflict/> [21-12-2023].

Amnesty International, 2022, *Israels apartheid mot palestinier: Ett grymt system av dominans och ett brott mot mänskligheten*,
<https://www.amnesty.se/aktuellt/israels-apartheid-mot-palestinier-ett-grymt-system-av-dominans-och-ett-brott-mot-manskliheten/> [29-12-2023].

E-International Relations, 2018, Sarina Theys, *Introducing Constructivism in International Relations Theory*,
<https://www.e-ir.info/2018/02/23/introducing-constructivism-in-international-relations-theory> [28-12-2023].

FN, u.å.a, *Main bodies*, <https://www.un.org/en/about-us/main-bodies> [14-12-2023].

FN, u.å.b, *Principles of peacekeeping*,
<https://peacekeeping.un.org/en/principles-of-peacekeeping> [26-12-2023].

Landguiden, 2023a, *Israel – Utrikespolitik och försvar*,
<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/israel/israel-utrikespolitik-och-forsvar/> [28-12-2023].

Landguiden, 2023b, *Israel - Bosättningspolitiken*,
<https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/israel/bosattningpolitiken/> [21-12-2023].

Landguiden, u.å., *Hamas*, <https://www.ui.se/landguiden/svara-ord/hamas/> [21-12-2023].

Norska FN-förbundet, 2023, *Konflikter: Palestina*, <https://www.fn.no/konflikter/palestina> [14-12-2023].

Svenska FN-förbundet, u.å.a, *Vetot i FN:s säkerhetsråd*,
<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/anvandandet-av-vetot-i-sakerhetsradet/> [14-12-2023].

Svenska FN-förbundet, u.å.b, *Säkerhetsrådet*,
<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/fn-som-organisation/fn-systemet/huvudorgan/sakerhetsradet/> [14-12-2023].

Svenska FN-förbundet, u.å.c, *R2P och FN-stadgan*,
<https://fn.se/stockholm/r2p-och-fn-stadgan/> [21-12-2023].

Svenska FN-förbundet, u.å.d, *Skyldighet att skydda*,
<https://fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-for-fred-sakerhet-och-nedrustning/skyldighet-att-skydda/> [26-12-2023].

Svenska Röda Korset, u.å., *Var finns reglerna?*,
<https://www.rodakorset.se/var-varld/krigets-lagar/aven-krig-har-regler/var-finns-reglerna/>
[30-12-2023].

UNRIC, u.å., *FN förenar sig med de ökande kraven på upphävning av Gazablockaden*,
<https://unric.org/sv/fn-foerenar-sig-med-de-okande-kraven-pa-upphaevning-av-gazablockaden/>
[30-12-2023].

U.S Embassy in Israel, u.å., *Policy & History*,
<https://il.usembassy.gov/our-relationship/policy-history/> [14-12-2023].

Nyhetsartiklar

Associated Press (AP), 2023, China and Russia plan to work together for a two-state solution for Israel and the Palestinians, 20 oktober,
<https://apnews.com/article/china-middle-east-envoy-israel-gaza-c08587a566ff38fec882118a0e117c3a> [28-12-2023].

Frank, B., 2023, Flera länder kritiserar Israels offensiv: ”Oproportionerlig”, *Tidningen Global*, 1 november,
<https://tidningenglobal.se/2023/3-november-2023/flera-lander-kritiserar-israels-offensiv-oproportionerlig/> [01-01-2023].

Hufvudstadsbladet (HBL), 2023, Växande kritik mot Israels krig: ”En apokalyps”, 8 december, <https://www.hbl.fi/artikel/33b34231-6206-5816-b429-70569e7917a1>
[30-12-2023].

Human Rights Watch (HRW), 2023, Israel: Starvation Used as Weapon of War in Gaza, 18 december, <https://www.hrw.org/news/2023/12/18/israel-starvation-used-weapon-war-gaza>
[30-12-2023].

Lee, L. & Wang, E., 2023, China seeks 'concrete' roadmap for two-state solution to solve Gaza conflict, *Reuters*, 30 november,
<https://www.reuters.com/world/middle-east/china-calls-concrete-roadmap-two-state-solution-solve-gaza-conflict-2023-11-30/> [28-12-2023].

Malmén, J., 2023, Stora protester till stöd för Gaza i USA och Europa, *Omni*, 4 november,
<https://omni.se/stora-protester-till-stod-for-gaza-i-usa-och-europa/a/ong7om> [14-12-2023].

Medelhavsunionen (Union for the Mediterranean), 2023, Foreign Ministers of the Union for the Mediterranean discuss the critical situation in Gaza-Palestine and Israel at the 8th Regional Forum in Barcelona, 27 november,
<https://ufmsecretariat.org/news-regional-forum-2023/> [26-12-2023].

Smith, D., 2023, AOC leads Democrats urging Biden to call for Gaza ceasefire over children's rights, *The Guardian*, 15 november, <https://www.theguardian.com/us-news/2023/nov/15/democrats-biden-israel-ceasefire-letter-childrens-rights> [21-12-2023].

Svensson, H., 2023, Flera protester mot Israel: ”Nej till ockupationen”, *Omni*, 13 oktober, <https://omni.se/flera-protester-mot-israel-nej-till-ockupationen/a/bgxay5> [14-12-2023].

Pressmeddelanden och uttalanden

Group of Seven (G7), 2023, *G7 Leaders' Statement*, 6 december, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/12/06/g7-leaders-statement/> [26-12-2023].

Europeiska rådet, 2023, *Statement of the Members of the European Council on the situation in the Middle East*, 15 oktober, <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/15/statement-agreed-by-the-27-members-of-the-european-council-on-the-situation-in-the-middle-east/> [26-12-2023].

Övriga källor

Britannica, 2023, two-state solution, <https://www.britannica.com/topic/two-state-solution> [28-12-2023].

FN: Dag Hammarskjöld Library, u.å., *Veto List*, UN Security Council Meetings & Outcomes Tables, Online, <https://research.un.org/en/docs/sc/quick/veto> [14-12-2023].

Human Rights Watch (HRW), 2021, *A Threshold Crossed: Israeli Authorities and the Crimes of Apartheid and Persecution*, <https://www.hrw.org/report/2021/04/27/threshold-crossed/israeli-authorities-and-crimes-apartheid-and-persecution> [30-12-2023].

ICISS (International Commission on Intervention and State Sovereignty), 2001, *The responsibility to protect*, <https://www.globalr2p.org/resources/the-responsibility-to-protect-report-of-the-international-commission-on-intervention-and-state-sovereignty-2001/> [27-12-2023].

Mégret, F., 2011, *What is “international impartiality”?*, Faculty of Law, McGill University, tillgängling på SSRN: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1949613> [29-12-2023].

Totalförsvarets folkrättsråd, Försvarsdepartementet, 2017, *Information om den humanitära rätten*, <https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/forsvarsdepartementet/folkrattsradet/information-om-den-humanitara-ratten.pdf> [30-12-2023].